Fra Mørke til Lys.

Fortælling
af
Helene Berthold,
(Forf. til „Bedstefaders Husholdningsbog" o. a.)
Fra Tysk ved J. Engelstoft.

(Sluttet.)

„Byen „Sveboes", „Svebusas" eller „Svebissens" Alder og Oprindelse, berettet af Carolus Buccius i Aaret 1235 med gothiske Bogstaver paa Pergament, hvilket Manuskript eller egenhændige Skrivelse opbevares i Klosteret „Paradiset"s Bibliotek.

Byen Sveboe staar i Alder kun tilbage for faa Stæder. Den er tillige med Trier og Solothurn en af de ældste Byer i Europa. Sit Navn har den faaet af „Snevi" eller „Sviones", de aller ældste Beboere af Schlesien, og den kaldtes først „Sveboe". Svenonerne og Sarmaterne, der efter Babylons Anlæggelse indvandrede fra Asien og bosatte sig i disse nordlige Egne, havde der det sidste, faste Støttepunkt for deres Magt, et stærkt Værn imod de omboende, vilde Folkeslag.

Byen var allerede berømt under Askenas, Gomers Søn. Den siges at være grundlagt af Gomer, Japhets Søn, eller endnu tidligere.

Da Romerne begyndte at udbrede deres Herredømme over hele den da kendte Verden, skikkede de flere Gesandtskaber til Sveboe eller Svebusa — nu Svebussen — hvor Sarmaternes øverste Høvding havde Residens, og stillede ham Valget mellem frivillig at indgaa Forbund med dem eller lade sig tvinge dertil med Vaabenmagt.

Men Sarmaternes Høvding henvendte sig til Fyrsten i Solothurn i Schweitz om Hjælp, som han ogsaa modtog.

Imidlertid kom Sarmaterne i Strid med et andet Folk, Ligierne eller Elysierne, der boede i Landet ved Ripkaibjergene — nu Riesengebirge — og var bidsede paa dem af Romerne, og derpaa med Quaderne, og disse Folk gjorde til sidst Ende paa Svenonernes Kongerige. Det var imidlertid Elysierne, der beholdt Byttet, indtog Hovedstaden Sveboe eller Svebusa og fangede den store Fyrst Carsa, som de spiddede paa Spiret af det nye Raadhus.

Byen blev senere endnu mere udvidet, og dens to berømte, undergørende Afgudsbilleder — det ene forestillede en So — samlede store Skarer af Pilegrimme langvejs fra. Denne So havde frygtelig, store Tænder, sad paa Bagbenene og rakte højre — med en Menneskehaand forsynede — Forben i Vejret. Sagnet gik fra gammel Tid, at saa snart den med denne Menneskehaand slog i Jorden, vilde der indtræffe en eller anden vidunderlig Begivenhed. Dette stadfæstede sig da ogsaa i det Aar, vor Herre og Frelser blev født. Da genlød Luften af frygtelige Djævlehyl, og fra den Tid af svarede Afguden kun Præsterne en Gang til og saa aldrig mere paa deres Spørgsmaal. Gudebilledet stod paa den Plads, hvor nu Vor Frue Stiftskirke staar.

Det andet Stengudebillede forestillede en Djævel med tre Hoveder, af hvilke det ene spyede Ild, og det stod der, hvor nu Rohrbachsøens Bølger skvulpe. Dette Afgudsbillede sank i Jorden tillige med flere Huse i den Nat, vor Frelser blev født, og derved fremkom denne Sø. Byen Sveboes Mure strakte sig lige til Gudesøen — nu Nischlitzsøen, hvori alle Pilegrimme badede sig, inden de betraadte Byens Grund.

Aar 1 efter Kristi Fødsel rasede i Sveboe en frygtelig Pest, som i Løbet af syv Dage bortrev fem Hundredetusinde Mennesker — et Bevis paa, hvor folkerig Byen maa have været — og Vinteren i Forvejen var saa varm, at man var færdig med Høsten i Marts og høstede anden Gang i September. Priserne sank saa dybt paa Levnetsmidler, at man for en Alen Lærred kunde købe sig en Malter Rug.

Da den Afgud — Soen — som endnu var tilbage, under Pesten blev raadspurgt om, hvad der vel var at gøre derimod, gav den for sidste Gang Svar paa Præsternes Spørgsmaal: „Et lille Barn, større en mig, er nys født til Verden; anraab det om Hjælp, saa vil Pesten høre op. Fra nu af vil jeg slet ikke mere kunne staa eder bi."

Byen blomstrede op under Elysiernes eller Tyskernes mægtige Herredømme som anlagde Kolonierne Mühlbock (nu en Landsby) og Liebenau.

A. D. 256 kom Gotherne til Svebusa og gav sig til at belejre den store Stad. Da den ikke vilde overgive sig, indesluttede de den saa længe, at næsten alle Indbyggerne omkom i Hungersnøden. Nøden var saa stor, at Gotherne, da de endelig trængte ind i Byen, ikke fandt mere end ti Mennesker i Live, og disse var just i Færd med at stikke et dødt Menneske paa Spid for at stege det! Byen blev plyndret, brændt og jævnet med Jorden.

Imidlertid ogslog mange Røvere og Stimænd deres Bopæl mellem Ruinerne, og til sidst genopbyggede og befæstede de Byen, skønt den ikke nær naaede sit forrige Omfang. Saaledes var den berømmelige Stad nu bleven en ægte Røverrede.

Aar 324 efter Kristi — under Kejser Valentian den Tredies Regering — førte Attila, Hunnernes Konge, sine vilde Skarer ind i Schlesien, hvor de plyndrede vidt og bredt. Da han kom for Svebusa, gjorde Røverne haardnakket Modstand, men bukkede dog til sidst under for Overmagten, og for anden Gang blev Byen sløjfet og jævnet med Jorden.

Da Tyrannen Attila var død — i en meget høj Alder — indvandrede fra Slavonien de to Brødre Lechy og Schechy, og disse begyndte paany at rejse det gamle Svebusas Mure. Saaledes kom denne før saa mægtige Stad under polsk Herredømme, og fra Polen modtog den nye Afguder.

Den ene af disse var en Kvindefikkelse med tre Hoveder; i den ene Haand holdt hun tre Kornaks, i den anden tre Vindruer. Omkring Aar 500 byggedes Flækken Stentsch (paa 300 Huse).

A. D. 769 blev Byen skatskyldig til Karl den Store. Da var Svebusa atter begyndt at hæve sig noget, og Husene opførtes ikke mere — som før — af Sten, men af Træ.

Aar 965 efter Kristi antog Mieslaus, Polens Hertug, den kristne Tro, og der opførtes i Sveboe eller Svebusa en stor Stiftskirke til Ære for den hellige Jomfru, en Kirke med et høst, verdensberømt Tagrn med store Klokker osv."

Da det følgende vel ikke mere har Interesse for de ærede Læsere, slutter jeg her med en ordret Afskrift af den lærde og paalidelige Historikers, Pastor Knispels, Optegnelser 1763, en Beretning om, hvorledes Sveboe blev kristnet:

„Hertug eller Storfyrst Mieslaus eller Miesco af Polen vilde gerne ægte den fromme Prinsesse Dambromkam af Bøhmen. Men hun vilde ikke give ham sit Ja, før han havde ladet sig døbe. Det gjorde han: Anno 965 blev han med hele sit Hof døbt i Gnesen

For at vise sin Iver for Kristendommen udstedte han den Befaling, at alle Hedninger i hans Lande paa en bestemt Dag — den 7. Marts samme Aar, Søndagen Laetare — skulde lade sig døbe, ødelægge Afgudstempler og Offerrunde og omstyrte Billedstøtterne. De, der vægrede sig, straffedes med Ejendomstab og Landsforvisning. Denne Befaling blev ogsaa troligt efterkommet.

For at Polen og Schlesien imidlertid stadig kunde blive mindet om deres forrige Afguderi og deres Omvendelse til Kristendommen, saa indførte Gejstligheden følgende aarlige Skik: Hver Laetare Søndag bæres et Træbillede — under Spot og Forhaanelser — om i Sveboe og andre Byer og Landsbyer af ældre og yngre Personer, og til sidst, naar det var bleven baaren længe nok omkring, kastedes det i Vandet. Det kaldtes at „drive Tod ud". Navnet „Tod", „Thot" eller Zernebog var Navnet paa den Afgud, hvis Tempel blev ødelagt. Derfor kaldtes Laetare Søndag endnu den Dag i Dag „Der Todtensonntog". Paa vore Fædres Tid var denne Skik at drage om med en affkyelig Afgud endnu meget almindelig, nu er den dog langt sjældnere.

Den 7. Marts 965 blev ogsaa Zernebogs Tempel og Offerlund i Sveboe eller — som den nu hedder — „Schwiebus" ødelagt. Den Del af Byen, hvor en Gang Afgudens Helligdom stod, hedder endnu den Dag i Dag „Der Berrwinkel", og Mødrene bruger Afgudens Navn til at kyse deres Børn med. Ja, nogle mene endogsaa at have set ham selv — i Skikkelse af en Ged, med Bjælde om Halsen — i „Der Zerrwinkel" og i Stadsgraven. Andre er han sprungen op paa Ryggen af, „og de har maattet bære ham med for Frygt og Bæven. Atter andre har han kastet ned i Bygraven. Hvor kan dog ikke overtroisk Frygt og Drukkenskab forvirre Menneskenes sunde Sans!"

Den ældgamle Skik „Todtaustreibens" til Minde om det slaviske Afguderis Affskaffelse paa Laetaresøndag den 7. Marts 965 — har i enkelte Egne af Schlesien holdt sig lige til den Dag i Dag.

Det er navnlig Ungdommen, der deltager deri.

En med brogede Baand og Flitterstads pyntet udstoppet Dukke bliver af en Skare syngende Børn baaret fra Hus til Hus. Hvor Toget holder stille, fremsiger Børnene de gamle, besynderlige Rim — for største Delen meningsløse, taabelige Vers — og modtager til Gengæld Kager, Fastelavnsboller, Æg, Penge eller lignende.

I selve Sveboe eller Schwiebus uddøde imidlertid denne gamle Erindringsfest i Slutningen af forrige Aarhundrede.

Da Schwiebus under den store Frederik — dens Befrier fra Aarhundrededs Religionstvang og Forfølgelse — kom ind under Prøjsen og senere blev indlemmet i Mark-Brandenburg, gik mange af de gamle schlesiske Skikke — heldigvis kun de mindre vigtige — af Brug. Fædrenes fromme Sæder, deres Sprog og Tro tog Efterkommerne i Ary og har bevaret dem til den Dag i Dag.

Gud give, at Efterkommerne af vor Fortællings Helte og Heltinder ogsaa fremdeles maa holde trofast fast ved Kristi Lære og deres evangelske Tro.

„Det er et fromt Arbejde, at fortælle om Fædrenes Liv og Bedrifter", siger den romerske Digter Ovid.

To Søstre.

Den klare Sommersol havde allerede et Par Timer kastet sine Straaler ned over Dalen, man hørte allerede Kjørnes Klokker lyde fjernt ude i Bjergene, og det var blevet stille udenfor Arbejdernes Huse i den korte Gade i Landsbyen, Mændene var borte ved deres Arbejde, Børnene var, siden det var blevet Sommerferie, sendt ud i Skoven for at samle Bær, og de Koner, der ikke var fulgt med paa Arbejde, havde travlt med at passe Huset. Kun udenfor Døren til et mindre Hus paa et Stokværk saa det anderledes ud, der stod en ung, kraftig bygget Kone lænet til Dørstolpen; om hendes uvaskede Ansigt hang uordenligt det blonde Haar, over de støvede Sko viste Strømperne adskillige Huller, gennem Ærmerne paa hendes Trøje stak Foret frem, og Armene holdt hun svøbt i et med Plætter rigt prydet Forklæde. Ved hendes Fødder sad et ligesaa smudsigt Barn paa et Par Aar, i Gadestøvet tumlede sig ikke langt derfra to Drenge og en Pige, der var ligesaa snavsede. Konen kastede fortrædelige Blikke nedad Gaden, som om hun ventede, at der vilde komme nogen, hun kunde faa sig en Passiar med. Rigtig, der kommer ogsaa nogen! Det var en Kone, der lignede den første ikke saa lidt og vel kunde være et Par Aar ældre. Det var det samme lyse Haar, de samme blaa Øjne, og dog var hun meget forskellig, net og ren fra Hoved til Fod. Vel var det Arbejdsfolkenes Dragt, hun bar; men den blaa Hvergarns Trøje, den hjemmevævede Kjole, det folderige Forklæde, det løst knyttede Hovedklæde — det var altsammen uden en Plet og sad, som var det støbt, og Foden i den blaa Bomuldsstrømpe og med den blanktpudsede Sko traadte fast paa Jorden, medens Ryg og Nakke næppe bøjede sig under Tyngden af den fuldtpakkede Kurv, som hun bar.

„God Morgen, Katrine," sagde hun muntert; men ved Synet af Søsteren lagde der sig en Skygge over hendes Ansigt. „Ak, er du der, Anna?" raabte Katrine noget forlegen, „hvor kan det være, at du allerede kommer her saa tidligt paa Morgenen?" — „Aa, ved du hvad Katrine! det er da just ikke saa tidligt, Klokken er slaaet otte, den kære Sol har allerede været oppe i fire Timer; jeg har allerede været i M. og O. og K. og har hentet Æg og Smør og Duer, og nu gaar jeg til Byen til Torvs. Men da Vejret var saa smukt, tænkte jeg, at jeg gerne kunde gøre den lille Omvej og se ind til dig. Her synes det just ikke at staa vel til; er Frederik igen bleven syg?" — „Ak nej, han er rask og gaar paa Arbejde; men sørgeligt er det rigtignok, at han, siden han kom sig igen, har vænnet sig til at gaa paa Værtshuset; han bringer kun lidt med hjem af sin Fortjeneste, og jeg maa nu ganske forlade mig paa Gud og gode Mennesker."

„Paa Gud og gode Mennesker!" raabte Anna forundret. „Saa meget kan det da ikke være gaaet tilbage for eder, at I maa bede andre Folk om Hjælp? Men kom nu og lad os gaa indenfor; Kurven er tung, og jeg kunde nok have Lyst til at hvile mig lidt hos dig." De traadte ind i Stuen, — Anna saa sig om: „Du store Gud! ikke et Vindue oppe, og saa er Luften saa dejlig udenfor, og Sengene er ikke redt endnu, her er ikke fejet, Bordet staar endnu med Kaffelevninger, og de arme Børn, de ser jo ud som smaa Svin! Og der staar du og svøber dine tykke Arme, som kunde de være Svøbelsebørn. Men hvad i al Verden gaar der dog af dig?" Katrine var sunken ned paa en Stol, Taarerne løb ned ad hendes Kinder: „Det er jo dog altsammen ingen Nytte!"

Anna betragtede hende halv medlidende, halv vred: „Nej, det har du Ret i, at lægge Armene overkors, staa i Døren og stirre ud i det Fjerne, det er sandelig ingen Nytte til; jeg ved jo næppe engang, hvor jeg skal sætte min rene Værekurv hen! Nej, kom nu og tag fat; jeg gider næppe snakke med dig, før det ser anderledes ud her." Og en, to, tre! havde Anna trukket Trøjen af og hængt Kjolen op paa et Søm. „Se saa, red du nu Sengene, saa giver jeg mig til at feje, og derefter kalder vi Ungerne herind; jeg tror ikke, deres Ansigter har været i Berøring med Vand i Dag. Gottlieb, August, Marie, skynd eder og kom, jeg har bragt en Kringle med til eder." Kringlen fik de, men medens de spiste den, for Tanten som en Stormvind over dem og bearbejdede dem med Vand og grøn Sæbe, til de røde Kinder kom til Syne under det graa Overtræk, og Haaret kæmmet og glat omrammede de kønne Ansigter. Moderen havde imidlertid udført en lignende Proces med sig selv og den lille. „Naa, Gud ske Lov!" sagde Anna med et Lettelsens Suk, „nu kan man dog tale et Par Ord!" — „Først en Kop Kaffe," sagde Katrine, „den staar endnu paa Skorstenen." Anna tog den første Slurk: „Hm, Kaffen er god!" — „Ja, jeg skal sige dig, den køber jeg ikke selv; den bringer altid de Damer mig, der besøger os fra Fattigforeningen." — „Besøger de eder fra Fattigforeningen? er det da kommet saa vidt?" — „Ak, Anna, det er endda ikke det værste. Den Gang min Mand laa saa længe syg af gastrisk Feber, begyndte det; det var saa rart altid at have den gode Mad, og langt mere, end han brugte; nu ved de jo, hvorledes det er gaaet tilbage for os under hans Sygdom, og derfor vedbliver de med deres Besøg og Understøttelse; de ser jo, hvor daarligt det gaar mig."

„Hvorledes det gaar dig?" raabte Anna forundret. „Er det maaske derfor, at du lader Snavset ligge og har alting i Uorden, for at det kan se rigtig elendigt ud hos dig? For Resten er dine Kinder dog ganske runde, og Børnenes ligesaa!" — „Det vil ikke vare længe ved, hvis Frederik ikke forandrer sig." — „Det er nok muligt," vedblev Anna, „især naar Katrine heller ikke forandrer sig og lægger Hænderne i Skødet og lader Hus og Hjem og Børn skøtte sig selv; men hvordan i al Verden er dog din Mand kommen i Værtshuset, han, som var saa ordenligt et Menneske?" — „Ja, det ved jeg egenlig ikke; da han igen blev rask, havde han kun faa Kræfter, og saa tog han af og til en Snaps for at styrke sig; saa hittede de paa at gøre Strike; et Par Uger fik de deres Løn udbetalt af Strikekassen, de laa hjemme og havde intet at bestille, og saa hed det: jeg maa hen paa Værtshuset for at erfare, hvorledes Sagerne staar; saa blev han hver Gang længere borte og blev Dag for Dag vanskeligere at komme ud af det med. At det ikke nytter noget at gøre Strike, det har de vel efterhaanden lært at indse, men lige meget gaar de endnu paa Værtshuset; ser han endelig engang en Aftenstund til sit Hjem, saa holder han det næppe ud i fem Minutter, og farer saa atter af Sted."

„Ja, Katrine, dersom det om Aftenen ser saaledes ud her, som jeg fandt det nu paa Morgenstunden, saa tror jeg nok, at han ikke holder det ud. Hør nu blot: Du er bleven led og ked af det hele, du, som dog før var saadan en net, rask Pige, der ikke kunde taale Smuds omkring dig! Men dersom du vil, at det nogen Sinde igen skal gaa eder bedre, saa grib Sagen anderledes an; een maa gøre Begyndelsen! Det er det mindste, du kan gøre, at du holder Hus og Børn rene og ordentlige. Men du kan gøre mere end det Du var saa dygtig en Stupige før, du vaskede og strøg saa udmærket; mon du da ikke kunde faa Arbejde hjem fra de mange Folk paa Fabrikken? Og dine Børn? Hvor mange, der ikke var større end August og Marie, har jeg ikke allerede mødt i Dag med Jordbærkurve; at samle Bær i Skoven er dog altid en god Del bedre end at rode i Støvet og indbringer ikke saa faa Skillinger. Ser du, at lade mig understøtte af Fattigforeningen, naar jeg og alle mine havde sunde og raske Lemmer, det vilde jeg virkelig have skammet mig ved! Nej, da vilde jeg hellere stole paa mine egne Hænder og Fødder." Idet hun sagde disse Ord, tog hun sin Værekurv paa Ryggen, gav endnu sin Søster en Krone til Hjælp til et Par nye Skjorter til August, hvis Gudmoder hun var, og straks efter hørte man den regelmæssige Takt af hendes Skridt ned ad Gaden.

Længere borte stod Frederik og arbejdede ved en Mur.

„God Morgen, Svoger!"

„God Morgen, Anna! Nej se, hvor pyntet!"

„Nu, jeg har dog kun mine rene Hverdagsklæder paa."

„Ja, havde man blot altid dem!" sukkede Frederik og saa ned ad sin hullede Frakke.

„Da kan du vel nok naa dertil. Du er rask nu, og Trine har sit gode Helbred, Børnene fejler intet; hvad forlanger I da mere?"

„Tingene er forkert fordelte her i Byen, der maa ske en Forandring."

„Ja, naturligvis maa det blive anderledes, især synes jeg, det maa være Tilfældet med dig, Frederik! Den Slags Taler plejede man ikke at høre af dig før; du ser ogsaa en Del forsviret ud; du bringer dog vel ikke din gode Fortjeneste til Værtshuset?" Frederik vendte sig fortrædelig om imod Muren og brummede noget om Smuds og Uorden i hans Hjem. Anna stillede sig rolig lige over for ham: „Hør nu engang paa mig! det er nok muligt, at Katrine kunde være noget hurtigere til sit Arbejde og ordenligere; men naar en stakkels Kone ser, at hun ingen Vej kan komme med alt sit Arbejde, fordi Manden bærer alle de Penge, hun trænger til, hen i Værtshuset, og naar hun hver Aften i Stedet for venlig Samtale kun faar knubbede Ord, saa bliver hun til sidst led af det hele. I holdt dog før af hinanden og kom godt fremad. Frederik, du kender nok det gamle Ord: „Som man reder, saa ligger man." Vi maa ogsaa slide med hinanden, men vi gør det med Glæde; lidt efter lidt kommer den ene Krone efter den anden; vore Børn skal engang have det bedre end vi. Kraftige Arme, hurtige Fødder, ufortrødent Arbejde, saa behøver man hverken at forlade sig paa Gud eller paa gode Mennesker."

„Nu, paa den kære Gud tør vi da nok forlade os," afbrød Frederik hende.

„Naturligvis, ham maa man jo altid tage med," sagde Anna, idet hun gik videre; men hun traadte saa fast i Jorden og rettede Nakken saa højt og fejersbevidst, at der dog i hele hendes Holdning ligesom udtalte sig den Forsikring: „Jeg forlader mig dog mest paa mig selv."

Hendes Besøg hos Søsteren blev dog ikke uden Følger; Frederik og Katrine holdt i Grunden meget af hende og indsaa, at Anna havde Ret i, at de selv for en stor Del var Skyld i, at det var gaaet tilbage for dem. Besværligt og ofte endnu modstræbende betraadte Katrine den hende anviste Vej, og lidt efter lidt kom det til at se renligere og hyggeligere ud hos hende. Da Frederik saa, hvor hun ansirængte sig, tog han sig ogsaa sammen, blev hjemme hos sin Familie om Aftenen og fandt det snart ganske rart og fredeligt i deres Kreds. Ogsaa Vinket om at vaske for Folk havde Katrine lagt sig paa Sinde og kunde nu af og til tjene en Smule Penge, saa at hun ved Hjælp af dem kunde stoppe mangt et Hul i sin Husholdning. Endnu kunde det nok gaa lidt trevent, men der var dog allerede Udsigt til, at bedre Tider vilde gry for dem.

Da kom en Morgen hulkende og grædende Annas ældste, femtenaarige Søn, August, løbende til dem med det sørgelige Budskab, at hans Fader var bleven farlig syg af Lungebetændelse; Moderen havde om Natten villet hente Doktoren, men var falden over en Sten og havde brækket Benet. Det var en Jobspost; en velvillig Naboerske maatte tage sig af Børnene. Katrine tog i Hast sin eneste nogenlunde hele og rene Kjole paa og ledsagede Drengen. Anna og hendes Mand laa i en stor, hyggelig Stue paa gode, ordenlige Senge, men den syge Mand kunde ikke faa Vejret, og den stakkels Kone led store Smerter, og næsten endnu mere indvortes end legemlige, thi hun kunde slet ikke finde sig i Guds Tilskikkelser.

„Ak, hvormed har vi dog fortjent dette? vi har altid været ordenlige og har gjort vor Pligt; vi har arbejdet flittigt baade Hverdage og ofte Søndagen med; nej, der kan ikke mere være nogen Retfærdighed i Verden. Og alt dette paa engang! Ak, den dejlige Frugt! o, hvor det nu vil gaa tilbage for os!" — Den stakkels, syge Mand bad hende være stille, men forgæves! som en Strøm udgød sig hendes utaalmodige Klager. Katrine vidste ikke, hvad hun skulde sige, hun havde altid beundret sin Søsters Visdom saa meget og kunde ikke nægte, at hun altid havde befundet sig vel ved at følge hendes Raad; mon hun da nu saa lidt forkert paa Tingene?

Præsten traadte ind, fulgt af en Diakonisse; denne bragte fra Godsejeren Forbindingslærred, Vin og styrkende Suppe. Manden takkede med et venligt Blik, men Anna blev ganske ude af sig selv: „Sligt maa man endnu finde sig i; aldrig i mit Liv har jeg endnu behøvet Hjælp af andre; jeg har altid tænkt: Enhver bør sørge for sig selv."

„Ja, min kære Kone! maaske det netop af den Grund er kommet saaledes. Gud har villet vise Dem, at det er ham alene, der sørger for Liv og Aande, Sundhed og Kræfter, og naar De i Ydmyghed og Stilhed har lært at forstaa dette, da hjælper han Dem ogsaa fremdeles."

„Ak, Hr. Pastor, det er ikke ret længe siden, at jeg formanede min Søster her til at bruge sine Arme og arbejde, for at hun ikke skulde behøve at tage imod Hjælp af andre, og nu gaar det ikke mig selv bedre."

„Ja, vist, min gode Anna, det var ogsaa aldeles rigtigt. Der staar jo i Bibelen: Hvo, der ikke vil arbejde, skal heller ikke have Føden! og den, som kan hjælpe sig selv, skal visselig ikke komme til at bette; men naar Gud sender usædvanlig Nød, da maa gode Kristne hjælpe hverandre, fordi de alle er Brødre. Saligt er det hellere at give end at tage. Det vilde være en meget urigtig Stolthed, om De nu vilde støde den kærlige, hjælpende Haand bort! Med Guds Hjælp vil De siden kunne yde andre den samme Bistand."

„Og nu er det Torvedag i Morgen; vore Pærer var næsten modne, og nu har Haglen pisket dem af Træerne; havde jeg nu blot kunnet komme ud og se dem efter, saa havde jeg kunnet tage dem fra, der kunde skrælles og tørres. Men her ligger jeg som en Klods; min Mand er saa syg, Drengen maa igen hen til sin Mester, og lille Mine har endnu ingen Forstand til at tage sig af noget. Der er dog Folk nok, der helst vil drive Tiden hen i Lediggang; hvorfor har da den kære Gud ikke hellere lagt dem saaledes hen?"

Præsten talede mildt og kærligt til hende, han havde Medlidenhed med den virksomme Kvinde, for hvem denne Prøvelse var saa særlig svær at bære; han sagde, at Gud ved denne haarde Tilskikkelse netop vilde drage hende nærmere til sig, og at han ogsaa nu havde et Arbejde for hende og det et virkelig svært, nemlig af Lydighed imod ham og af Kærlighed til sin Mand at være stille og taalmodig. Hun hørte rolig paa ham; men da Katrine lovede hende at indsamle Pærerne, og Doktoren tillod, at hun maatte ligge og skrælle dem, da hjalp denne jordiske Trøst synlig mere end den himmelske.

Katrine gik om Aftenen hjem i dybe Tanker. Det var ret faldet hende alvorligt paa Sinde, at Søsteren havde været saa ulykkelig over den paatvungne Ledigang, medens hun uden Nødvendighed havde ladet sine raske og sunde Arme ligge i Skødet. Og hvor var det svært for Anna at tage imod Hjælp, medens hun mange Gange havde tænkt: det tør ikke se altfor net og ordentligt ud hos dig, ellers ser det ikke fattigt og nødlidende nok ud; og hvor havde hun ikke klaget sin Nød for de to unge Damer, der med megen god Villie og ringe Erfaring havde besøgt hende; Katrine skammede sig nu i sit inderste Hjerte, og det var godt for hende; hun var nu virkelig kommen godt over sin værste Tid.

Med Anna gik det meget langtsommere, inden hun lærte at blive ydmyg og gerne tage Korset af Guds Haand og Hjælpen af sin Næstes Haand. Det er meget sværere for de stærke at give sig Gud i Vold, end for de svage, der føler deres Skrøbelighed.

Men den himmelske Læge ved Raad. Annas Mand blev mere og mere syg; hun lod August løbe efter en anden Læge; den venlige Diakonisse prøvede det ene Isomslag efter det andet, men Feberen steg. Begge Læger stod ved Sengen og saa hovedrystende paa hinanden. Det var en ubyggelig, stormfuld Efteraarsaften. Huslægen traadte hen til hendes Leje: „Lad mig nu se.